

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.I.1426/2023/18.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Domonyai Alexa, a tanács elnöke
Dr. Schmidt Péter, előadó bíró
Dr. Gimesi Ágnes, bíró
Dr. Kardos Andrea, bíró
Dr. Tuba István Krisztián, bíró

Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2024. szeptember 17.
Az ügy tárgya: embercsempészás büntette
Terhelt(ek): terhelt2 és társai
(Terhelt1 II. rendű)

Elsőfok: Bajai Járásbíróság, 12.B.202/2020/228., ítélet, tárgyalás,
2022. május 31.
Másodfok: Kecskeméti Törvényszék, 12.Bf.466/2022/18., ítélet, nyilvános ülés,
2022. december 7.
Harmadfok: -

Az indítvány előterjesztője: Terhelt1 II. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az embercsempészás büntette miatt terhelt2 és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben Terhelt1 II. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálván, a Bajai Járásbíróság 12.B.202/2020/228. számú és a Kecskeméti Törvényszék mint másodfokú bíróság 12.Bf.466/2022/18. számú ítéletét Terhelt1 II. rendű terhelt vonatkozásában hatályában fenntartja;

az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló indítványt elutasítja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye. Ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I.** A Bajai Járásbíróság a 2022. május 31. napján kihirdetett 12.B.202/2020/228. számú ítéletében Terheltl II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként, folytatólagosan elkövetett embercsempészség büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 353. § (1) bekezdés, (3) bekezdés e) pont], ezért őt 2 év börtön fokozatú szabadságvesztésre ítélte, melynek végrehajtását 5 év próbaidőre felfüggesztette. Megállapította, hogy Terheltl II. rendű terhelt a szabadságvesztés végrehajtása esetén legkorábban annak 2/3-ad része letöltését követően bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett a II. rendű terhelt által előzetes fogvatartásban töltött idő szabadságvesztés végrehajtása esetén történő beszámításáról, valamint a felmerült büntügyi költség viseléséről.

[2] Az ellentétes irányú fellebbezések alapján eljáró Kecskeméti Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2022. december 7. napján meghozott 12.Bf.466/2022/18. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét Terheltl II. rendű terhelt vonatkozásában megváltoztatta, cselekményét társtettesként, folytatólagosan elkövetett embercsempészség büntetéként [Btk. 353. § (1) bekezdés, (3) bekezdés d) pont] minősítette. Terheltl II. rendű terheltet mint bünszervezetben elkövetőt tekintette elítéltnak; a vele szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 1 év 4 hónapra enyhítette, a büntetés végrehajtásának felfüggesztését mellőzte és megállapította, hogy abból a II. rendű terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható. A szabadságvesztés büntetés végrehajtási fokozatát fegyházban állapította meg. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét a II. rendű terhelt vonatkozásában helybenhagyta.

[3] **II.** A bíróságok jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a II. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 648. § a) pontja alapján, a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára és b) pont bb) alpontjára hivatkozással, mivel az eljáró bíróságok jogellenesen állapították meg a II. rendű terhelt bűnösségét, valamint a büncselekmény törvénysértő minősítése miatt szabtak ki vele szemben törvénysértő büntetést.

[4] A védő felülvizsgálati indítványában előadta, hogy az egész eljárás során kérdéses volt, hogy bizonyítható-e a II. rendű terhelt szubjektív tudattartalma, avagy ennek hiányában a vádlott felmentése szükséges. Álláspontja szerint az eljárásban felhasznált bizonyítási eszközök a bizonyítási eljárásból kizárásra kellett volna, hogy kerüljenek.

[5] A védő szerint a megállapított történeti tényállás nem fedi a törvényi tényállást, mert a történeti tényállásban megállapított egyes cselekmények nem büntetendő cselekmények, a bíróság eleve nem állapított meg olyan történeti tényállást, amely megfeleltethető lenne a vádiratban szereplő büncselekmény történeti tényállásának; emellett pedig a bíróság bizonyítás nélkül rögzített olyan általános megállapításokat, amelyeket a védő kifogásolt. Hivatkozott arra, hogy még a terhelt szubjektív tudattartalmának megállapíthatósága esetén is jogszabálysértő a bünszervezetben történő elkövetés megállapítása is. Törvénysértőnek tekintette a végrehajtandó szabadságvesztés büntetés kiszabását.

[6] A védő hivatkozott arra, hogy az Európai Unió területén, a Schengeni Megállapodással érintett országok közötti belső határok bár nem szűntek meg, az ellenőrzés azonban megszűnt. A magyar oldalról a kifelé történő határátlépés nem lehet büntetendő, ennek álláspontja szerint az sem mond ellent, hogy a belső határok átlépése során megkövetelhető az úti okmányok magánál tartása. Vitatta, hogy az államhatár átlépése a megkövetelt úti okmányok nélkül akár szabálysértési jogilag is felelősségre vonást alapozhat meg. Álláspontja szerint még ebben az esetben is a büntethetőség nem Magyarország, hanem jelen ügyben érintett Ausztria részéről állhat fenn, mivel Magyarországon nincsen védett jogi tárgy, sem védendő érdek. Az Emberi Jogok Európai Egyezménye 4. számú Kiegészítő Jegyzőkönyv 2. cikk (2) bekezdésére hivatkozással előadta, hogy mindenki szabadon elhagyhat minden országot. Figyelemmel arra, hogy álláspontja szerint korábban a Kúria egyes tanácsai ezzel ellentétes álláspontra helyezkedtek, indokoltnak tartotta a korábbi döntésektől történő eltérést, erre tekintettel indítványozta szükség esetén jogegységi eljárás lefolytatását, illetőleg az európai jog értelmezéséhez előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését.

[7] A védő hivatkozott arra, hogy a jogerős ítélet nem tartalmazza, hogy a II. rendű terheltnek mi alapján kellett volna tudnia arról, hogy az általa segített személyek illegálisan tartózkodnak Magyarországon, és azt sem, hogy e személyek érvényes úti okmány nélkül, vagy nem kijelölt határátkelőn lépték volna át a magyar-osztrák határt.

[8] Kifejtette, hogy mivel Magyarország elhagyása önmagában nem büntetendő cselekmény, és arról nincs adat, hogy a határátlépőknél milyen okmányok voltak, így bűncselekmény sem állapítható meg, ezért téves a Btk. 353. § (1) bekezdése szerinti embercsempészség megállapíthatósága, mivel hiányzik a határátlépés jogellenessége. Érvelése szerint továbbá ettől függetlenül is – tekintettel arra, hogy a Magyarország területén történő mozgás, helyváltoztatás a humanitárius tartózkodási engedély esszenciális része – bűncselekményt ezek vonatkozásában nem követhetett el a terhelt, mivel az említett személyek humanitárius tartózkodás engedélyt kaptak, így határátlépésük illegális volta is kizárt, ami egyúttal azt is jelenti, hogy az embercsempészet bűncselekményének nélkülözhetetlen tényállási eleme, a jogszerűtlen határátlépés hiányzik, vagyis nem jöhetett létre bűncselekmény.

[9] Sérelmezte a védő, hogy a szír állampolgárságú személyek azért rendelkeztek humanitárius tartózkodási engedéllyel, mert vagy várták menekült státuszuk elismerését, vagy elismerték oltalmazotti státuszukat az Európai Unió területén, Magyarországon azonban nem vizsgálta egyik hatóság sem, hogy a kihallgatást követően ezen személyek menekült státusza elismerésre került-e. Mivel a menekültjog a feltételeknek megfelelő személyek alanyi joga, ezért ezen jogot elismerik és nem megadják azt (mint egy engedélyt). Ez a védő álláspontja szerint azt jelenti, hogy jogállásukat nézve úgy kell tekinteni, mintha a menekülésük kezdetétől fogva ezen státusszal rendelkeztek volna.

[10] Érvelése szerint a Magyarországra történő illegális belépés, illetve annak elősegítése a büntetendő, és e körben lett volna szükség annak vizsgálatára, hogy a II. rendű terhelt milyen módon segítette bűnsegédként a tettet az illegális migránsok beléptetésében, ilyen ténybeli megállapítást azonban a jogerős ítélet nem tartalmaz. Az ítéletben szereplő üzenetváltás, vagy a migránsok magyar oldalon történő felvétele, álláspontja szerint legfeljebb bűnpártolás lehet, nem pedig az embercsempészség bűnsegélye.

[11] A bűnszervezet fogalmának elemzésével részletesen kifejtette a védő, hogy a másodfokú bíróság miért állapította meg helytelenül a bűnszervezetben történő elkövetést; emellett az elsőfokú bíróság ítéletének indokolására hivatkozással vitatta azt is, hogy a II. rendű terhelt anyagi haszonszerzés érdekében követte volna el a cselekményt. A védő e körben rámutatott arra, hogy az anyagi haszonszerzésre törekvést, mint célzatot minden

esetben az adott, konkrét helyzet értékelését követően lehet megállapítani, nem pedig általános deklarációval, hiszen az természetét tekintve tény-, nem pedig jogkérdés. A tényállásban foglalt összegek jelentéktelen összegnek tekinthetők, amelyek a haszonszerzési célzat megalapozására nem alkalmasak.

[12] A védő hivatkozott arra, hogy a II. rendű terhelttel összefüggésben általa kizárni indítványozott bizonyítékok felhasználásával kapcsolatban alkotmányjogi panasszal is élt, és bár az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy ilyen bizonyítékok általánosságban felhasználhatók, az elvi felhasználhatóság azonban nem jelenti azt is, hogy a konkrét esetben ezeket fel is lehetett volna használni. Hivatkozott e körben az irat, valamint az okirat, mint bizonyítási eszköz fogalmára, és kifogásolta az elsőfokú bíróság eljárását a tanúkihallgatás tekintetében a szóbeliség és közvetlenség elvének, ebből következően a tisztességes eljárás követelményének megsértése miatt. Hivatkozott arra, hogy a tanúvallomás és a terhelt vallomása elsőbbséget kell, hogy élvezzen a tárgyi bizonyítási eszközökkel kapcsolatban.

[13] A védő szerint törvénysértő volt a fegyház fokozatú büntetés kiszabása a terhelttel szemben, mivel ezt a fokozatot a személyi körülményei, az elkövetéskori, valamint az elkövetés óta tanúsított magatartása sem indokolták.

[14] A védő hivatkozott arra, hogy a bíróság tévesen nem alkalmazta a Btk. 33. § (1) bekezdés i) pontja szerinti kiutasítást, holott a Btk. 59. § (1) bekezdés szerinti feltételei fennálltak.

[15] Mindezek alapján elsődlegesen indítványozta, hogy a Kúria változtassa meg az ítéletet, és mentse fel a II. rendű terheltet az ellene emelt vád alól. Másodlagosan indítványozta a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az első-, illetőleg másodfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását. Harmadlagosan indítványa arra irányult, hogy a Kúria változtassa meg az ítéletet olyan módon, hogy a II. rendű terhelt vonatkozásában legfeljebb végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztést alkalmazzon, egyúttal mellőzze a bünszervezetben és üzletszerűen történő elkövetésre vonatkozó megállapítást. Intézkedjen továbbá a terhelttel szemben kiutasítás kiszabásáról, és a szabadságvesztés büntetés végrehajtási fokozatát fegyházzól börtönre változtassa. Indítványozta egyúttal a kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését, illetőleg félbeszakítását, valamint nyilvános ülés tartását.

[16] A Legfőbb Ügyészség a BF.1598/2023/3. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

[17] Kifejtette, hogy a tényállás esetleges felderítetlenségre visszavezethető megalapozatlansága, illetve relatív jellegű eljárási jogszabálysértés a felülvizsgálati eljárásban törvényi tilalom folytán nem vizsgálható, mert egyrészről az alapügyben eljáró bíróságok által megállapított tényállást kell irányadónak tekinteni, másrészről kizárólag a Be. 649. § (2) bekezdésében meghatározott eljárási jogszabálysértések képezhetik a felülvizsgálati eljárás alapját.

[18] Rámutatott, hogy a Be. 651. § (1) bekezdése alapján pedig a terhelt terhére kizárólag az ügyészség terjeszthet elő felülvizsgálati indítványt, így a II. rendű terhelttel szemben a felülvizsgálati kérelem harmadlagos indítványa szerinti, végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés mellett további büntetés, kiutasítás kiszabása iránt a védő által előterjesztett indítvány ez okból a törvényben úgyszintén kizárt. A Be. 595. § (4) bekezdés e) pontja szerint súlyosítási tilalom folytán a másodfokú bíróság a terhelt terhére bejelentett fellebbezés hiányában nem szabhat ki az elsőfokú bíróság által alkalmazott büntetések számát meghaladó további büntetéseket, ide nem értve a szabadságvesztés helyett alkalmazott büntetéseket. Mindaz tehát, ami egy rendes jogorvoslati eljárás során a terhelt terhére bejelentett fellebbezés hiányában a másodfokú bíróság számára tiltott, az a terhelt

terhére irányuló rendkívüli jogorvoslat hiányában a felülvizsgálati eljárásban sem megengedett. Megjegyzendőnek tartotta ezzel kapcsolatban azonban azt is, hogy mind az első-, mind a másodfokú ügydöntő határozat időpontjában a II. rendű terhelt menedékesként menedékjogot élvezett, amely a Btk. 59. § (2) bekezdése alapján a kiutasítást kizárta.

[19] A szabadságvesztés végrehajtási fokozatának meghatározására irányuló indítvánnyal összefüggésben kifejtette, hogy az önmagában nem valósít meg felülvizsgálati okot: a végrehajtási fokozat törvénysértő megállapítása a Be. 671. § 1. pontja szerinti egyszerűsített felülvizsgálati eljárásban orvosolható, amely a Be. 650. § (1) bekezdésének c) pontja értelmében a felülvizsgálatot kizárja. Amennyiben azonban a bíróság a Btk. 35. § (2) bekezdése alapján, mérlegelési jogkörében határoz meg eggyel enyhébb vagy súlyosabb végrehajtási fokozatot – mint jelen ügyben is történt –, az nem ütközik a törvény kötelező rendelkezésébe, ekként egyszerűsített felülvizsgálati eljárás alapjául sem szolgálhat. E részében tehát a felülvizsgálati indítványt szintén a törvényben kizártnak tartotta.

[20] A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványnak a terhelt bűnössége büntető anyagi jog szabályainak megsértésével történő megállapítását, illetve a bűncselekmény törvénysértő minősítése és más anyagi jogszabály megsértése miatt törvénysértő büntetés kiszabását sérelmező részét alaptalannak tartotta.

[21] Kifejtette, hogy az irányadó tényállás alapján megállapítható, hogy a II. rendű terhelt tisztában volt azzal, hogy az ott feltüntetett, megnevezésük szerint is illegális migránsoknak nyújt segítséget a magyar államhatár jogszabályi rendelkezések megszegésével történő átlépéséhez.

[22] A segítségnyújtás tartalma szempontjából közömbös, hogy az milyen módon nyilvánult meg, de a tényállás alapján a II. rendű terhelt részben személyes közreműködés útján, részben telefonos kapcsolattartással nyújtott segítséget az illegális migránsok államhatáron történő jogellenes átlépéséhez. Az, hogy a telefonbeszélgetések konkrét tartalma nem volt feltárható, nem változtat a bűncselekmény megállapítása szempontjából jelentős azon körülményen, hogy a folyamatos telefonkapcsolat révén a szervezők ilyen módon adtak utasítást az embercsempészás végrehajtásával kapcsolatban.

[23] A védő államhatáron történő átlépés irányával kapcsolatos érveire vonatkozóan utalt a Legfőbb Ügyészség arra, hogy a törvényi tényállás nem tesz különbséget az államhatár átlépésének iránya tekintetében, ugyanakkor a schengeni külső határok védelme nem csupán a magyar határ, hanem egyidejűleg az Európai Unió valamennyi belső határának védelmét is szolgálja. Az embercsempészás büntette bármely államhatár jogellenes átlépéséhez történő segítségnyújtást büntetni rendeli, mivel a Schengeni Végrehajtási Egyezmény 27. Cikkének (1) bekezdése szerint a Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy megfelelő szankciókat vezetnek be azok ellen a személyek ellen, akik anyagi haszonszerzés céljából segítik, vagy megkísérlik elősegíteni egy külföldi beutazását a Szerződő Felek egyikének területére, illetve tartózkodását annak területén, megsértve ezzel az illető szerződő félnek a külföldiek beutazására és tartózkodására vonatkozó jogszabályait. Utalt e körben a Kúria EBH 2013.B.14. számon közzétett döntésére, amely egyértelművé tette, hogy aki érvényes, államhatár átlépésére jogosító úti okmánnal nem rendelkező, harmadik országbeli állampolgárnak segítséget nyújt más schengeni tagállamba való beutazáshoz, attól függetlenül elköveti az embercsempészás büntettét, hogy ezen a belső határon van-e határellenőrzés.

[24] A szír állampolgárok magyarországi humanitárius tartózkodási engedélye vonatkozásában kifejtette, hogy önmagában ez a körülmény az Európai Unión, illetve a Schengeni Övezeten belüli, tagállamok közti utazást nem tette lehetővé. A személyek határátlépésére irányadó szabályok közösségi kódexének (Schengeni Határellenőrzési Kódex) létrehozásáról szóló 562/2006/EK. rendelet 5. cikk a)-e) pontjai szabályozták a tagállamok területén történő, bármely 180 napos időszakban 90 napot meg nem haladó tervezett

tartózkodás feltételeit, ezek közül a tartózkodási engedély csak egy. Az ott felsorolt feltételeknek meg nem felelő harmadik országbeli állampolgárnak humanitárius okból engedélyezett belépése pedig csak az engedélyt megadó adott tagállam területére szólhat.

[25] Az üzletszerűség, mint minősítő körülmény megállapíthatóságával összefüggésben rámutatott, hogy a tényállás valamennyi olyan adatot tartalmaz, amelyből arra lehet következtetni, hogy a II. rendű terhelt cselekményeit rendszeres haszonszerzési céllal követte el. A tényállással ellentétesnek tartotta a védő felülvizsgálati indítványában szereplő azon érvelését, mely szerint a tényállásban foglalt összegek jelentéktelen összegnek tekinthetők, amelyek a haszonszerzési célzat megalapozására nem alkalmasak. A Legfőbb Ügyészség szerint a másodfokú bíróság ítélete [37] bekezdésében meghatározott 350 eurós összeg ezt egyértelműen cáfolja. Utalt arra is, hogy önmagában annak a körülménynek, hogy milyen összegekről volt szó, nincs meghatározó jelentősége, a hangsúly az üzletszerűség megállapítása szempontjából nem a mértéken, hanem a rendszerességen van.

[26] A bünszervezet megállapításával összefüggésben kifejtette, hogy a bünszervezet esetleges téves megállapítása esetén is a bünszövetségben történő elkövetés minden eleme fennállt, amely viszont az embercsempészségnek a Btk. elkövetéskor hatályos 353. § (3) bekezdés e) pontjában írt minősítő körülménye. Hivatkozott arra, hogy a II. rendű terhelttel szemben kiszabott büntetés még a bünszervezetben elkövetés miatti büntetési tétel felső határának emelkedését figyelmen kívül hagyva is törvényes, mivel a másodfokú bíróság jogerős ítéletében a II. rendű terhelttel szemben az önmagában 2 évtől 8 évig terjedő büntetési tétellel fenyegetett büncselekmény törvényi alsó határánál enyhébb büntetést szabott ki, vagyis a törvény enyhítő szakaszát, a Btk. 82. § (2) bekezdés c) pontját alkalmazta. Ettől függetlenül az irányadó tényállással ellentétesnek, így alaptalannak tartotta a védő bünszervezet megállapítását sérelmező érvelését.

[27] Indítványozta mindezek miatt a Legfőbb Ügyészség, hogy a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen a Be. 662. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati indítványnak ne adjon helyt, a megtámadott határozatokat Terhelte II. rendű terhelt tekintetében hatályában tartsa fenn. A megtámadott határozat végrehajtásának felfüggesztését erre figyelemmel nem tartotta indokoltnak.

[28] **III.** A II. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa részben törvényben kizárt, nem kizárt részében pedig alaptalan.

[29] 1. A felülvizsgálat alapjául szolgáló okokat a Be. 648. és 649. § rendelkezései határozzák meg. A felülvizsgálati okok felsorolása taxatív, olyan anyagi vagy eljárási jogsértésre hivatkozással, amely felülvizsgálati okként nem került szabályozásra, felülvizsgálati eljárás nem kezdeményezhető, az ilyen indítvány alapján a felülvizsgálat törvényben kizárt.

[30] A Be. XC. Fejezetében szabályozott felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a törvényben meghatározott feltételek esetén a bíróság vádról rendelkező, jogerős ügydöntő határozatának egyes súlyos, a törvényben meghatározott felülvizsgálati okokban megjelenő jogi hiányosságainak, és nem pedig ténybeli – a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás megalapozottsága, a lefolytatott bizonyítás törvényessége, a bíróság bizonyítékértékelő és mérlegelő tevékenysége, valamint mindezek eredményeként megállapított tények, a megállapított tényekből további tényekre történő következtetés helyessége, végső soron pedig az ezekből összeálló irányadó történeti tényállás – hibáinak orvoslására szolgál. A büntetőeljárási törvény ezért a Be. 650. § (2) bekezdésében kimondja, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. A Be. 659. § (1) bekezdése ugyanezen okból úgy rendelkezik, hogy a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének

nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[31] A felülvizsgálat során nem csak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezet, támadhatatlan. Ennek megfelelően a tényállás megalapozatlansága, a bizonyítékok mérlegelése sem külön-külön, sem egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének és ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a – minősítéssel kapcsolatos vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül – kiszabott büntetés, illetve annak mértékének vitatására. Minderre tekintettel azt, hogy történt-e az ügyben büntető anyagi jogsértés, a Kúria kizárólag az ítéletben rögzített tények alapulvételével vizsgálhatja (BH 2020.94., BH 2018.42.).

[32] A felülvizsgálati indítványban az irányadó tényálláshoz kötöttség olyannyira szigorú szabály, hogy a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése az alapeljárásban megállapított tényállás alapján lenne elbírálható abban az esetben is, ha a tényállás hiányos, nem kellően felderített, és ellentétes az iratok tartalmával (BH 2004.102.) vagy más megfogalmazásban: az alapügyben megállapított tényállás az irányadó, függetlenül attól, hogy az adott tényállás megalapozott-e vagy sem (Kúria Bfv.I.415/2016/7. számú, BH 2016.264. szám alatt közzétett határozata, Kúria Bfv.II.1441/2022/7. számú határozat).

[33] 2. A Be. 651. § (1) bekezdése kimondja, hogy a terhelt terhére az ügyészség terjeszthet elő felülvizsgálati indítványt.

[34] A Be. 651. § (2) bekezdés c) pontjára figyelemmel a védő kizárólag csak a terhelt javára terjeszthet elő felülvizsgálati indítványt, a terhelt javára szóló felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 652. § (4) bekezdésére figyelemmel nincs határidőhöz kötve.

[35] A hivatkozott rendelkezésekre tekintettel a terhelt terhére kizárólag az ügyészség terjeszthet elő felülvizsgálati indítványt, így a védő felülvizsgálati indítványa azon részében, amely további büntetés, a Btk. 33. § (1) bekezdés i) pontjában és 59. § (1) bekezdésében meghatározott kiutasítás büntetés kiszabását indítványozza, nem jogosulttól származó indítvány.

[36] A Legfőbb Ügyészség helyesen hivatkozott arra, hogy a Be. 595. § (4) bekezdés e) pontjára figyelemmel, súlyosítási tilalom folytán jogerő előtt, rendes jogorvoslati eljárásban is tilalmazott az, hogy a fellebbvitel során eljáró bíróság az elsőfokú bíróság által alkalmazott büntetések számát meghaladó további büntetéseket szabjon ki, ide nem értve a szabadságvesztés helyett alkalmazott büntetéseket. Igaz tehát, hogy ami egy rendes jogorvoslati eljárás során a terhelt terhére bejelentett fellebbezés hiányában a másodfokú bíróság számára tiltott, az a terhelt terhére irányuló rendkívüli jogorvoslat hiányában a felülvizsgálati eljárásban sem megengedett. A védő a kiutasítást nem a szabadságvesztés mellőzése esetére, a szabadságvesztés helyett alkalmazott büntetésként indítványozza, így az indítvány ezen részében a terhelt terhére lefolytatandó felülvizsgálati eljárásra irányul, amely kezdeményezésére kizárólag az ügyészség jogosult, ezért az indítványt nem törvényben kizártsága okán, hanem amiatt kellett ezen részében elutasítani, mert azt az arra nem jogosult terjesztette elő [Be. 656. § (2) bekezdés b) pont].

[37] 3. A felülvizsgálati indítvány azon részében, amelyben azt kifogásolja, hogy a bizonyítás során okirati bizonyítékokat használtak fel, és a tényállás megállapítása nem az azzal érintett személyek tárgyaláson történő kihallgatása alapján, a szóbeliség és közvetlenség elvének megfelelően történt, ezen bizonyítékok kizárása esetén pedig sem bűnösség, sem bünszervezet nem lenne megállapítható, a Be. 650. § (2) bekezdésébe ütköző hivatkozás, így a felülvizsgálati indítvány ezen részében törvényben kizárt.

[38] A szóbeliség és közvetlenség alapelvei a hatályos büntetőeljárási törvényben külön nem jelennek meg, azokat lényegében a Be. a bizonyítás általános szabályairól szóló XXVIII. Fejezetének egyes rendelkezései, valamint a Be. 425. § (1) bekezdése tartalmazza.

[39] A büntetőeljárási törvény értelmében a bíróság tárgyalást tart, ha a vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítására bizonyítást vesznek fel, a Be. 163. § (2) bekezdése szerint pedig a büntetőeljárásban a bíróság a döntését valósághű tényállásra alapozza.

[40] Az okirat, akárcsak a tanúvallomás, a Be. 165. §-ában felsorolt bizonyítási eszköz, a Be. 167. § (1) bekezdésére figyelemmel pedig a büntetőeljárásban szabadon felhasználható a törvényben meghatározott minden bizonyítási eszköz, és szabadon alkalmazható minden bizonyítási cselekmény, feltéve, hogy a törvény nem rendeli el egyes bizonyítási eszközök igénybevételét.

[41] Az a kérdés, hogy a bíróság a tárgyaláson lefolytatott, a valósághű tényállás megállapítására irányuló, a felek részvételével zajló bizonyítási eljárásban mely törvényesen beszerzett bizonyítási eszközök felhasználásával folytatja le a tárgyaláson a bizonyítást a terhelt bűnösségének kérdésében, sem a szóbeliség, sem a közvetlenség elvét nem érinti, mivel a bizonyítás ez esetben bármely bizonyítási eszköz felhasználása esetén megfelel a szóbeliség és közvetlenség büntetőeljárási alapelvének. A védő hivatkozása lényegében a bizonyítási eszköz felhasználásával, a bíróság bizonyíték-értékelő, mérlegelő tevékenységének eredményeként megállapított tényeket, az irányadó tényállás ezen részeit támadja, amely törvényben kizárt.

[42] 4. Kizárt a felülvizsgálati indítvány abban a részében, amelyben a bűnszervezetben történő elkövetés megállapítását kifogásolja. A bűnszervezetben történő elkövetés megállapítása önmagában nem feltétlenül eredményezi törvénysértő büntetés kiszabását, amennyiben az adott tényálláshoz rendelt törvényi büntetési tételkeret felső határát nem haladja meg (BH 2021.217.).

[43] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja szerint felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályainak megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést.

[44] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpont II. fordulata alapján ekként kizárt a felülvizsgálat, ha a Btk. más szabályainak megsértése nem eredményezte törvénysértő büntetés kiszabását.

[45] Kétségtelen, hogy a bűnszervezet büntető anyagi jogi fogalom [Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pont], a bűnszervezetben elkövetés megállapítása pedig tényből vont jogi következtetés eredménye, azonban nem a bűnösségre vagy a cselekmény jogi minősítésére, hanem a büntetéskiszabásra vonatkozik. A bűnszervezethez kapcsolódó jogkövetkezményeket a Btk. Általános Része tartalmazza, azonban a hivatkozott anyagi jogszabálysértés alapját kizárólag a Btk. olyan szabályának megsértése alapozhatja meg, amely kógens és az alapügyben eljáró bíróság alkalmazta {BH 2008.173., Kúria Bfv.I.752/2020/17. [111] bekezdés}.

[46] A Btk. 91. § (1) bekezdése a Btk. Általános Részében rendelkezik a bűnszervezetben elkövetéshez kapcsolódó, kötelezően alkalmazandó jogkövetkezményekről és előírja, hogy azzal szemben, aki a szándékos bűncselekményt bűnszervezetben követte el, a bűncselekmény büntetési tételének felső határa a kétszeresére emelkedik, de a 25 évet nem haladhatja meg. Ezzel a törvény általános jelleggel értékelt egy elkövetési körülményt, azonban ehhez nem rendelt önálló büntetési tételt, hanem csupán a tételkeret felső határát tágitotta (azaz a bűnszervezetben elkövetéssel nem az adott bűncselekmény minősített esete valósul meg, eltérően a különös részi minősítő körülmény esetétől).

[47] Mindezek tükrében felülvizsgálati eljárásban kizárólag akkor lehet jelentősége a bünszervezetben elkövetés megállapítása kérdésének, ha az alapügyben eljáró bíróság a Btk. 91. § (1) bekezdése alkalmazásával, a különös részi büntetési tételkeret felső határát meghaladó büntetést szabott ki, vagy a kiszabott szabadságvesztés végrehajtását próbaidőre felfüggesztette, vagy a terhelte próbára bocsátotta {Kúria Bfv.I.752/2020/17. számú határozat [112]-[113] bekezdés}.

[48] A II. rendű terhelttel szemben megállapított bűncselekmény büntetési tétele bünszervezet hiányában megállapítandó, a felülvizsgálati indítvány által sem sérelmezett bünszövetségben történő elkövetés minősítő körülményére figyelemmel 2 évtől 8 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A II. rendű terhelttel szemben jogerősen kiszabott 1 év 4 hónap szabadságvesztés büntetés a bünszervezetben történő elkövetésre vonatkozó szabályok alkalmazása nélkül sem tekinthető törvénysértő büntetésnek, mivel a büntetési tételkeret felső határát nem haladja meg, mert annak alsó határát sem éri el; a büntetés-kiszabás során a II. rendű terhelte esetében enyhítő szakasz [Btk. 82. § (2) bekezdés c) pont] alkalmazásával került kiszabásra. Mindezek alapján a II. rendű terhelttel szemben kiszabott büntetés azon okból, hogy esetlegesen vele szemben a bünszervezetben történő elkövetést törvénysértően állapították meg, az okozati összefüggés követelményére figyelemmel fogalmilag nem eredményezheti a büntetés törvénysértő jellegét még a hivatkozás valósága esetén sem, ezért a felülvizsgálat – a törvényben meghatározott kettős ok egyikének hiányára figyelemmel – törvényben kizárt.

[49] 5. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatának meghatározása nem a büntetés kiszabásának része, e körben nincs helye felülvizsgálatnak (BH 2017.326.).

[50] A Kúria töretlen gyakorlata szerint az ítéletben kiszabott büntetés önmagában akkor törvénysértő, ha a bűncselekmény minősítéséhez tartozó büntetési tételre, valamint a büntetés végrehajtásának felfüggeszthetőségére vonatkozó rendelkezéseket sérti, ugyanakkor a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségére, annak legkorábbi időpontjára, vagy a büntetés végrehajtási fokozatára vonatkozó rendelkezések körében megvalósuló törvénysértés megállapítása esetén nincs lehetőség törvénysértő büntetés kiszabásának megállapítására, mivel e kérdéskörök ugyan a terhelte cselekményei elbírálásának részei, ugyanakkor viszont a büntetés kiszabásának nem (Kúria Bfv.II.1805/2016.).

[51] A Be. szabályai jelenleg az egyszerűsített felülvizsgálat körébe utalják a szabadságvesztés végrehajtási fokozatának törvénysértő megállapítása esetén lefolytatandó eljárást. A Be. 671. § 1. pontja értelmében egyszerűsített felülvizsgálati eljárás lefolytatásának van helye, ha a bíróság az alapügyben a törvény kötelező rendelkezése ellenére nem rendelkezett, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett a szabadságvesztés végrehajtási fokozatának megállapításáról. Ez a rendelkezés azonban nem vonatkozik a Btk. 35. § (2) bekezdésében foglaltak alapján a törvényben megállapított kötelező végrehajtási fokozattól eltérő, a büntetés-kiszabási körülményekre alapított enyhébb vagy súlyosabb végrehajtási fokozat megállapítására, mivel ez bírói mérlegelés eredménye, amely mérlegelési jogkör még akkor sem ütközhet a törvény kötelező rendelkezésébe, ha az megalapozatlannak tűnik (a 2017. évi XC. törvény indokolásának a Be. 671. §-ához fűzött része). A Btk. 35. § (2) bekezdése alapján, a törvény rendelkezésétől a büntetés-kiszabási körülmények figyelembevételével, bírói mérlegelés alapján eltérően megállapított végrehajtási fokozat ugyanezen okból felülvizsgálat tárgyát sem képezheti, mivel a büntetés céljára vonatkozó, valamint a büntetés kiszabásának elveit tartalmazó anyagi jogi rendelkezések esetleges megsértése a felülvizsgálatot nem alapozza meg, ezek ugyanis nem olyan rendelkezések, amelyek nem tűnnek mérlegelést (BH 2019.158.II.).

[52] A Kúria a felülvizsgálati indítványt nem kizárt részében az alábbiak szerint bírálta felül.

[53] 6. A Be. 652. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványban meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati indítvány irányul, valamint az indítvány előterjesztésének okát és célját.

[54] A Be. 655. § (2) bekezdése szerint, ha a felülvizsgálati indítvány elutasításának a Be. 656. § (2) vagy (4) bekezdése alapján nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati indítványt öt hivatásos bíróból álló tanácsban bírálja el.

[55] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen bírálta el, mivel a terhelt terhére joghatályosan benyújtott felülvizsgálati indítvány nem volt [Be. 660. § (2) bekezdés a) pont], ezért a nyilvános ülés tartása nem volt kötelező, a tanács elnöke pedig nyilvános ülés tartását a felülvizsgálati indítványban hivatkozott, nem kizárt okok tisztázottsága folytán nem tartotta szükségesnek.

[56] A Be. 659. § (2) bekezdése értelmében, a felülvizsgálati indítványt – jelen ügyben nem releváns kivétellel – a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni.

[57] A Be. 655. § (5) bekezdésére figyelemmel, a Kúria a jogerős ügydöntő határozatot csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálta felül, a Be. 659. § (5) és (6) bekezdésére tekintettel ugyanakkor a megtámadott határozatot a 649. § (2) bekezdése alapján is felülbírálta.

[58] A Be. 659. § (7) bekezdése értelmében a felülvizsgálati indítványnak nincs halasztó hatálya, a Kúria az indítvány kizártságára és alaptalanságára figyelemmel nem tartotta szükségesnek a jogerős ügydöntő határozatban kiszabott büntetés végrehajtásának felfüggesztését, illetve félbeszakítását.

[59] A felülvizsgálati indítványban foglalt, nem kizárt okok részben a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában, részben a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában foglaltaknak felelnek meg; emellett az indítványnak a belső határok átlépése esetén a magyar büntető joghatóság hiányára történő hivatkozása a Be. 649. § (2) bekezdés a) pontjában írt felülvizsgálati ok keretében vizsgálandó.

[60] A Be. 648. § a) és b) pontja értelmében felülvizsgálatnak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt és eljárási szabálysértés miatt is van helye.

[61] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét.

[62] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában foglalt rendelkezés szerint a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt terjeszthető elő felülvizsgálati indítvány, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést.

[63] A Be. 649. § (2) bekezdés a) pontja kimondja, hogy eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a joghatóság hiányában hozta meg.

[64] 7. A Kúria arra tekintettel, hogy a Be. 663. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozat hatályon kívül helyezésének és az eljárás megszüntetésének van helye abban az esetben, ha az alapügyben a bíróság a jogerős határozatát a 649. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg, elsőként a joghatóság fennállását bírálta el.

[65] Az alapügyben eljáró bíróságok által alkalmazott hatályú elkövetéskori Btk. – amely a felülvizsgálati eljárásban a fentiek szerint irányadó volt – (3) bekezdése tartalmazza a büntető anyagi jogszabályok területi és személyi hatályát meghatározó rendelkezéseket.

[66] A Btk. 3. § (1) bekezdés a) pontja értelmében a magyar büntető törvényt kell alkalmazni a belföldön elkövetett bűncselekményre.

[67] A II. rendű terhelt terhére rótt, a Btk. 353. §-ában foglalt embercsempészt az követi el, aki államhatárnak más által a jogszabályi rendelkezések megszegésével történő átlépéséhez segítséget nyújt, erre figyelemmel az elkövetés helyének a segítségnyújtás helyét kell tekinteni. A jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás alapján – a tényállás 1., 2., 3., 4. és 5. tényállási pontjában – a II. rendű terhelt terhére rótt cselekmények elkövetési helye Magyarország.

[68] Mindezekre figyelemmel a II. rendű terhelt magyar büntető törvénybe ütköző, Magyarországon elkövetett cselekménye miatti eljárásra a magyar hatóságok és bíróságok joghatósággal rendelkeztek, ezért a felülvizsgálati indítvány e körben alaptalan. A magyar hatóságok és bíróságok büntetőügyekben fennálló joghatósága független attól, hogy adott esetben más állam, jelen ügyben az Osztrák Köztársaság is rendelkezik-e büntető joghatósággal.

[69] 8. A II. rendű terhelt védője hivatkozott arra, hogy Magyarország államhatárának kifelé történő átlépése nem bűncselekmény. Indítványozta, hogy a Kúria korábbi gyakorlatától eltérés érdekében szükség esetén kezdeményezzen jogegységi eljárást és indítványozta előzetes döntéshozatal kezdeményezését is.

[70] A felülvizsgálati indítvány e körben is alaptalan.

[71] A Kúria korábban az EBH 2013.B.14. számon közzétett Bfv.573/2012/2. számú határozatában már foglalkozott a schengeni megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény alapján az Európai Unió belső határainak jogszabályi rendelkezések megsértésével történő átlépéséhez segítségnyújtással elkövetett embercsempészt büntetőjogi megítélésével, a Kúria jelen tanácsa a Kúria ezen határozatában foglaltaktól eltérni nem kíván. Az EBH 2013.B.14. számon közzétett határozat megállapította: aki érvényes, államhatár átlépésére jogosító úti okmánnal nem rendelkező, harmadik országbeli állampolgárnak segítséget nyújt más schengeni tagállamba való beutazáshoz, attól függetlenül elköveti az embercsempészt bűntettét, hogy ezen a „belső” határon van-e határellenőrzés.

[72] A Btk. jelen ügyben alkalmazott hatályú 353. § (1) bekezdése szerint, aki államhatárnak más által a jogszabályi rendelkezések megsértésével történő átlépéshez segítséget nyújt, büntetett miatt 3 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

[73] A Btk. 353. § (2) bekezdése értelmében a büntetés 1 évtől 5 évig terjedő szabadságvesztés, ha az embercsempészt

a) vagyoni haszonszerzés végett, vagy

b) államhatár átlépéséhez több személynek segítséget nyújtva követik el.

[74] A Btk. 353. § (3) bekezdése 2 évtől 8 évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni, ha az embercsempészt a d) pont alapján üzletszerűen, vagy az e) pont alapján bűnszövetségben követik el.

[75] Az embercsempészt jelenlegi, az ügyben alkalmazandó hatályú Btk. 353. §-ában foglalt törvényi tényállása továbbra is mint önálló tettesi cselekményt, sui generis bűncselekményként szabályozza a tiltott határátlépéshez nyújtott segítséget. Az embercsempészt bűntettét a segítségnyújtással megvalósító elkövető cselekménye tettesi cselekmény, amely a segítség nyújtásával befejezetté válik. A korábbi bírói gyakorlat irányadó továbbra is abban a körben, mely szerint az embercsempészt tulajdonképpen nem

más, mint a Magyar Köztársaság államhatárának engedély nélküli, vagy meg nem engedett módon történő átlépéséhez nyújtott bűnsegédi magatartások egyike, amelyet a fokozott társadalomra veszélyességre tekintettel a törvényhozó kiemel és önálló, sui generis bűncselekményként szabályoz (EBH 2003.928.). A bűncselekmény elkövetési magatartása a „segítségnyújtás”, amely sui generis alakzatkénti értékelése folytán vált tettesi magatartássá. A segítségnyújtás lehet mind fizikai, mind pszichikai tevékenység. A fizikai segítségnyújtás minden olyan tevőleges, vagy kötelezettség megszegésében megnyilvánuló mulasztás, amely az államhatárt engedély nélkül vagy meg nem engedett módon átlépő személynek ezen cselekményéhez nyújt segítséget, többek között ilyen a határvonalig való kalauzolás, a határon való átkísérés, a rendőrség és más érintett hatóság félrevezetésében megnyilvánuló segítség, az átlépést megkönnyítő eszközök rendelkezésre bocsátása, az illegális határátlépő szállítása, elszállásolása, ellátása; míg pszichikai segítségnyújtás valamennyi olyan cselekmény, amely az illegális határsértő magatartását szándékerősítő módon, de tényleges fizikai segítségnyújtás nélkül erősíti (ilyen lehet a tanács, útbaigazítás adása, információ közlése, valamint a cselekmény érintett személy által tudott segítő szándékú figyelemmel kísérése, segítségnyújtás szándékával történő kapcsolattartás, irányítás).

[76] A Kúria megállapítja, hogy a sui generis bűncselekményi szabályozásra figyelemmel, az illegális határátlépő segítőjének nyújtott segítség is az embercsempészés tettesi magatartását valósítja meg. Amennyiben az elkövető tevékenysége nem közvetlenül az illegális határátlépőnek, hanem a neki segítséget nyújtó személynek nyújt fizikai vagy pszichikai segítséget, az érintett személy ugyanúgy tettesként felel.

[77] Mindezekre figyelemmel az embercsempészés bűncselekményének megvalósulásához a törvényi tényállás oldaláról szükséges egy olyan személy, aki az államhatárt a jogszabályi rendelkezések megsértésével átlépi, az elkövetőnek ehhez kell – akár közvetett módon, láncolatban – segítséget nyújtani.

[78] A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény elkövetéskor hatályos 204. § (1) bekezdése szerint, aki Magyarország államhatárát engedély nélkül, vagy meg nem engedett módon lépi át, vagy ezt megkísérli, a tiltott határátlépés szabálysértését követi el.

[79] A Szabs. tv. 204. § (2) bekezdése értelmében úti okmánnyal kapcsolatos szabálysértést követ el az, aki az úti okmánnyal kapcsolatos jogszabályi rendelkezéseket megszegi.

[80] Az államhatár más által, jogszabályi rendelkezések megszegésével történő átlépését valósíthatja meg a Szabs. tv. 205. §-ában szabályozott határrendészeti szabálysértés egyes elkövetési magatartása is. A Szabs. tv. 205. § (1) bekezdés b) pontja szerint, aki az államhatár rendjével és őrzésével, vagy a határforgalom ellenőrzésével összefüggő tiltó vagy korlátozó rendelkezést megszegi, szabálysértést követ el.

[81] A Szabs. tv. 204. §-ában szabályozott tiltott határátlépés, úti okmánnyal kapcsolatos szabálysértés kerettényállás, a tényállást kitöltő jogforrás a külföldre utazásról szóló 1998. évi XII. törvény (a továbbiakban: Utv.) és a végrehajtására kiadott 101/1998. (V. 22.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Uvhr.), valamint az államhatárról szóló 2007. évi LXXXIX. törvény (a továbbiakban: Hatv.).

[82] A tényállást Magyarország államhatárának engedély nélküli átlépése is megvalósítja, amely az Utv. 1. § (3) bekezdésébe ütközik. Eszerint a külföldre utazás joga érvényes úti okmánnyal gyakorolható, ez az Uvhr. 11. §. alapján a menedékesek, a 11/A. §. alapján pedig a menekültként vagy oltalmazottként elismert személyek esetében is így van. A magyar állampolgár érvényes személyazonosító igazolvánnyal is gyakorolhatja a külföldre utazás jogát EGT-állam területére történő beutazáskor; valamint nemzetközi szerződés alapján,

illetve ha az EGT-államnak nem minősülő állam belső joga biztosítja, amely utóbbi tény, illetve annak megszűnését az adott állam értesítését követően a külpolitikáért felelős miniszter a hivatalos értesítőben és honlapján haladéktalanul közzétesz.

[83] Az Utv. 1. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy Magyarország területét minden magyar állampolgár és az országban jogszerűen tartózkodó külföldi szabadon elhagyhatja, ideértve a külföldi letelepedés szándékával történő kiutazást is. A külföldre utazás joga törvényben meghatározottak szerint gyakorolható, illetve korlátozható.

[84] Mindezekre figyelemmel megállapítható, hogy a magyar szabályozás megfelel a védő által hivatkozott Emberi Jogok Európai Egyezmény 4. számú Kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikk (2) bekezdésében foglaltaknak. A törvény ugyanakkor egyértelművé teszi, hogy a külföldre utazás joga csak a törvényben meghatározottak szerint gyakorolható, illetve törvényben korlátozható is. A hivatkozott rendelkezés alapján a külföldre utazás joga érvényes úti okmánnyal gyakorolható, még a magyar állampolgárnak is szükséges az EGT-állam területére történő beutazásakor törvényi feltételként érvényes személyazonosító igazolvánnyal rendelkeznie. Érvényes úti okmány vagy érvényes személyazonosító igazolvány nélkül történő külföldre utazás jogellenes magatartás.

[85] A Szabs. tv. 204. §-ában foglalt szabálysértést valósítja meg a Magyarország államhatárának meg nem engedett módon való átlépése is.

[86] A Hatv. 1. §-a jelen ügyben alkalmazandó hatályú rendelkezése szerint Magyarország területét a föld felszínén függőlegesen áthaladó, képzeletbeli síkok összessége (a továbbiakban: államhatár) határolja.

[87] A Hatv. 11. §-a kimondja, hogy az államhatárt nemzetközi szerződésben és törvényben meghatározott feltételekkel – ha nemzetközi szerződés vagy az Európai Unió közvetlen alkalmazandó jogi aktusa kivételt nem tesz – a forgalom számára megnyitott, a forgalom jellegének megfelelő közúti, vasúti, vízi vagy légi határátkelőhelyen vagy a határátlépési ponton, ellenőrzés mellett szabad átlépni.

[88] A Hatv. 11/A. §-a úgy rendelkezik, hogy az államhatár átlépése során be kell tartani az államhatár átlépésével összefüggő jogszabályi rendelkezéseket, valamint a határátkelőhely rendjét.

[89] A Hatv. 11. §-ához fűzött miniszteri indokolás szerint az államhatár átlépésének feltételeit az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó jogi aktusa, a személyek határátlépésére irányadó szabályok közösségi kódexének létrehozásáról szóló 562/2006/EK rendelet (Schengeni Határ-ellenőrzési Kódex) határozza meg, ezért a feltételek megfogalmazását a törvény nem is ismétli meg.

[90] Az Európai Parlament és Tanács 562/2006/EK rendelete módosítja a személyek határátkelőhelyen történő ellenőrzésére vonatkozó, meglévő szabályokat. Rendeltetése, hogy a külső határokon történő átkelésre vonatkozó szabályok meghatározásán, illetve a belső határokon végzett ellenőrzések visszaállításán keresztül javítsa az integrált határ-ellenőrzési politika jogalkotási oldalát.

[91] Magyarország a Schengeni Övezethez 2007. december 21-én csatlakozott. Arra figyelemmel, hogy a 2008. január 1-jével hatályba lépett Hatv. az államhatár átlépéseinek feltételei címszó alatt – a szabályok részletezését is mellőzve – az 562/2006/EK rendeletre utal, ennek értelmében Magyarország alávetette magát az uniós rendeletnek. Ennél fogva az abban foglaltakat – még a Btk. keretjogszabályát kitöltő jogi háttér szabályaként is – alkalmazni kell.

[92] Magyarország teljes jogú schengeni taggá válásával a magyar állampolgárok határellenőrzés nélkül, bármikor és bárhol – tehát nem csak a kijelölt határátkelőhelyeken –

átléphetik a belső határokat. Ugyanakkor a belső határok átlépése jogszerűségének magyar állampolgárok esetén is további feltétele érvényes úti okmány, vagy érvényes személyazonosító igazolvány magánál tartása. Az Európai Parlament és Tanács 2006. március 15-ei 562/2006/EK rendelet 1. cikke értelmében ez a rendelet biztosítja az Európai Unió tagállamai közötti belső határokat átlépő személyek határellenőrzések alóli mentességét. A rendelet meghatározza az Európai Unió tagállamainak külső határait átlépő személyek ellenőrzésére irányadó szabályokat.

[93] Az 562/2006/EK rendelet 2. cikke értelmében többek között belső határoknak minősülnek a tagállamok közös szárazföldi határai, míg külső határnak számítanak egyebek mellett a tagállamok szárazföldi határai abban az esetben, amennyiben ezek nem belső határok. Jelen ügyben foglaltakkal összefüggésben megállapítható, hogy Magyarország és a Szerb Köztársaság közös határa a rendelet értelmében külső határnak, míg Magyarország és Ausztria közös határa belső határnak minősül.

[94] Az 562/2006/EK rendelet 2. cikk 6. pontja értelmében harmadik ország állampolgára bármely olyan személy, aki a Szerződés 20. cikk (1) bekezdése szerint nem uniós polgár, és akire e cikk 5. pontja nem vonatkozik.

[95] Az 562/2006/EK rendelet 3. cikke meghatározza a rendelet alkalmazási körét. Eszerint ezt a rendeletet a tagállamok belső vagy külső határait átlépő minden személyre alkalmazni kell az alábbiak sérelme nélkül:

- a) a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek jogai;
- b) a menekültek és nemzetközi védelmet kérők jogai, különösen a visszaküldési tilalom tekintetében.

[96] Az 562/2006/EK rendelet 4. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy a külső határokat csak a határátkelőhelyeknél és azok hivatalos nyitvatartási ideje alatt lehet átlépni.

[97] Az 562/2006/EK rendelet 5. cikke tartalmazza azokat a beutazási feltételeket harmadik országok állampolgárai számára, amelyekkel a tagállamok területén történő tartózkodás és beutazás jogszerű. Az 5. cikk (1) bekezdése a tagállamok területén történő, bármely 180 napos időszakban 90 napot meg nem haladó tervezett tartózkodás esetére – figyelembe véve a megelőző 180 napos időszak minden egyes tartózkodási napját – a harmadik országok állampolgárait meghatározza a kötelező beutazási feltételeket. Ezek közé tartozik az érvényes határátlépésre feljogosító olyan úti okmány, amely az érvényességi feltételeknek megfelel; az érvényes vízum; a tervezett tartózkodás céljának és körülményeinek igazolása; a megfelelő anyagi fedezet a tervezett tartózkodás időpontjára; az, hogy nem állnak beutazási tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzés hatálya alatt. A harmadik ország polgárainak emellett meg kell felelniük annak a feltételnek is, hogy nem jelentenek veszélyt a tagállamok közrendjére, belső biztonságára, közegészségügyére vagy nemzetközi kapcsolataira, különösen nem állnak a tagállamok nemzeti adatbázisaiban szereplő ugyanezen okok miatt beutazási tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzés hatálya alatt.

[98] Az 562/2006/EK rendelet 20. cikke szerint a belső határokat bármely ponton át lehet lépni anélkül, hogy személyellenőrzésre kerülne sor, függetlenül az adott személy állampolgárságától.

[99] Mindezeket összevetve megállapítható, hogy az EK rendelet ezen hivatkozott rendelkezéseit figyelembe véve, a belső határok átlépése abban az esetben jogszerű, ha harmadik országok állampolgárai az unió külső határait befelé szabályszerűen, határátkelőhelyeknél, azok hivatalos nyitvatartási ideje alatt, a beutazási feltételek megléte mellett lépik át, és ennek következtében az adott, Schengeni Övezetbe tartozó állam területén jogszerűen tartózkodnak.

[100] A Benelux Gazdasági Unió államai, a Németországi Szövetségi Köztársaság és a Francia Köztársaság kormányai között a közös határaikon történő ellenőrzés fokozatos megszüntetéséről szóló, 1985. június 14-i Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény 20. cikk (1) bekezdése értelmében a Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy megfelelő szankciókat vezetnek be azok ellen a személyek ellen, akik anyagi haszonszerzés céljából segítik vagy megkísérlik elősegíteni egy külföldi beutazását a Szerződő Felek egyikének területére, illetve tartózkodását annak területén, megsértve ezzel az illető Szerződő Félnek a külföldiek beutazására és tartózkodására vonatkozó jogszabályait.

[101] A hivatkozott egyezmény 27. cikk (2) bekezdése alapján, ha az egyik Szerződő Fél az (1) bekezdésben említett olyan cselekményről szerez tudomást, amely egy másik Szerződő Fél jogszabályait sérti, az utóbbit erről tájékoztatja.

[102] A 27. cikk (3) bekezdése szerint az a Szerződő Fél, amely – a saját jogszabályainak megsértése miatt – egy másik szerződő felet az (1) bekezdésben említett cselekményekkel kapcsolatban büntetőeljárás megindítására kér fel, hivatalos feljelentés, vagy a hatáskörrel rendelkező hatóságoktól származó tanúsítvány útján köteles jelezni azokat a jogszabályi rendelkezéseket, amelyeket megsértette.

[103] A 27. cikk feljogosítja a Schengeni Megállapodásban résztvevő államokat arra, hogy megfelelő szankciókat, akár büntetőeljárás hatálya alá tartozó szankciókat is vezessenek be azon személyekkel szemben, akik anyagi haszonszerzés céljából segítik, vagy megkísérlik elősegíteni egy külföldi beutazását az érintett állam területére. A Btk. 353. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pontjában – és a vagyoni haszonszerzés célzata miatt a 3. § b) pontjában – meghatározott cselekmény büntetendősége megfelel az egyezmény 27. cikkének, akár a belső, akár a külső határok átlépéséhez nyújt az elkövető anyagi haszonszerzés céljából segítséget.

[104] Az 562/2006/EK rendelet 2. cikk 5. pontja értelmében a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek:

a) a Szerződés 20. cikk (1) bekezdése szerinti uniós polgárok, valamint harmadik országok azon polgárai, akik a szabad mozgás jogát gyakorló valamely uniós polgár családtagjai, és akire az uniós polgárainak és családtagjainak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról szóló 2004. április 29-i, 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv alkalmazandó;

b) harmadik ország állampolgárai és családtagjaik állampolgárságuktól függetlenül, akik egyrészt az uniós tagállamok, másrészt az említett országok közötti megállapodások értelmében az uniós polgárokkal megegyező jogokat élveznek a szabad mozgás tekintetében.

[105] Az Európai Parlament és a Tanács 2004. április 22-ei 2004/38/EK irányelve jelen ügyben hatályosan alkalmazandó szövegét figyelembe véve a 2. cikkben meghatározza az „uniós polgár” fogalmát. Eszerint uniós polgárnak egy tagállam állampolgárságával rendelkező bármely személyt kell tekinteni.

[106] A 2004/38/EK irányelv 4. cikk (1) bekezdése a kiutazás jogával kapcsolatosan olyan rendelkezést tartalmaz, mely szerint a nemzeti határellenőrzéskor alkalmazandó, úti okmányokra vonatkozó rendelkezések sérelme nélkül valamennyi uniós polgár érvényes személyazonosító igazolvánnyal vagy útlevéllel, és azok a családtagjaik, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai és érvényes útlevéllel rendelkeznek, jogosultak egy tagállam területét elhagyni egy másik tagállamba való utazás céljából.

[107] A hivatkozott irányelv 5. cikk (1) bekezdésére figyelemmel, a tagállamoknak azt kell biztosítaniuk, hogy az uniós polgárok érvényes személyazonosító igazolvánnyal vagy útlevéllel, és családtagjaik – akik nem valamelyik tagállam állampolgárai – érvényes

útlevéllel beutazhassanak a területükre. Az uniós polgároktól beutazási vízum vagy azzal egyenértékű formai követelmények nem kérhetők.

[108] Mindezen rendelkezéseket összevetve megállapítható, hogy az 562/2006/EK rendelet 2. cikk 5. pontja szerinti szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek kizárólag az uniós polgárok, valamint harmadik országok állampolgárai közül azok, akik uniós polgárok családtagjai a 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv alapján; ezen kívül a szabad mozgás uniós jogával harmadik ország állampolgára csak akkor rendelkezik, ha az unió és tagállamai, illetve az érintett harmadik országok közötti megállapodás számára ilyen tartalmú jogot biztosít.

[109] Ebből következően a belső határok ellenőrzés nélküli átlépését biztosító szabad mozgás uniós joga harmadik országbeli állampolgár számára csak abban az esetben biztosított, ha uniós polgár meghatározott feltételek szerinti családtagja, vagy pedig a harmadik országgal olyan érvényes nemzetközi szerződés áll fenn, amely számára a szabad mozgás jogát biztosítja.

[110] Az 562/2006/EK rendelet 5. cikk (4) bekezdés c) pontja lehetővé teszi harmadik országok állampolgárai számára fennálló beutazási feltételeket nem teljesítő személyek belépését is abban az esetben, ha valamely tagállam humanitárius okból, nemzeti érdekből vagy nemzeti kötelezettségek következtében ezt engedélyezi, ez azonban csak az érintett állam saját területére szólhat.

[111] Továbbra is érvényes az, hogy az embercsempészség tekintetében az államhatár meg nem engedett módon történő átlépése azt jelenti, hogy valaki nem a jogszabályban előírt módon lépi át az államhatárt. A Hatv. 11. §-ára figyelemmel ez azt is jelenti, hogy a határátlépő úgy lép be az országba, hogy a törvényben, az Európai Unió közvetlen alkalmazandó jogi aktusában és nemzetközi szerződésben meghatározott határátlépési feltételekkel nem rendelkezik, ami a külső és belső határon egyaránt értelmezhető, belső határ esetében pontosan abból kiindulva, hogy a határellenőrzés szűnt meg, nem maga az államhatár. A belépési feltételek hiányának legkézzelfoghatóbb formája, hogy nem rendelkezik érvényes úti okmánnyal, vagy adott esetben hamis, hamisított okmányokkal lépi át, kísérli meg átlépni valaki az államhatárt. Határátlépéshez szükséges feltételek a területileg és időben érvényes vízum vagy tartózkodási engedély, amely hiányában mind az adott országban való tartózkodás, mind az oda való belépéskor az államhatár átlépése jogellenes. Ha az adott ország területére való belépés, illetve a határátlépés szükséges feltételei a belépéskor, illetve az államhatár átlépésekor nincsenek meg, akkor a külföldi tartózkodása jogellenes lesz. Ebben az esetben az ország területére való belépés, az államhatár átlépése is jogellenes, függetlenül attól, hogy az államhatáron van-e ellenőrzés vagy nincs. Ami nem ellenőrzött, az ugyanis nem azt jelenti, hogy engedélyezett. Érvényes, a határ átlépésére jogosító úti okmány nélküli harmadik ország állampolgárának segítése a más schengeni tagállamba való beutazáshoz megvalósítja az embercsempészség büntetettét. Érvényes úti okmány, vízum vagy tartózkodási engedély hiányában, a schengeni tagországba bejutás szándéka elegendő a segített személy részéről ahhoz, hogy a segítő személy terhére az embercsempészség megállapítható legyen. Ehhez nem szükséges a belső határ megközelítése, az embercsempészség ugyanis nem csak az államhatár közelében követhető el, hanem bárhol az országban, sőt az országon kívül is, feltéve, hogy e magatartás az országhatár jogellenes átlépését segíti elő (EBH 2013.B.14.).

[112] Harmadik ország azon állampolgárai, akik a hivatkozott európai uniós szabályokra figyelemmel a szabad mozgás jogával nem rendelkeznek, a külső határt kizárólag a meghatározott szabályok szerint, határátkelőhelyen, hivatali időben, a belépésre és tartózkodásra jogosító feltételek birtokában léphetik át. Azon személyeknek, akiknek a belépése a külső határon jogellenes volt, a belső határt képező magyar államhatáron történő

továbbhaladása is jogellenes, ha az a határ átlépéséhez szükséges magyar jogszabályokban, valamint az annak részét képező uniós szabályokban meghatározott feltételek hiányában történik.

[113] Jelen ügyben pedig az irányadó tényállás alapján egyértelműen megállapítható, hogy az terhelt² I. rendű és Terhelt¹ II. rendű terhelt által segített személyek Magyarország területére a jogszabályi feltételek hiányában jutottak be, és céljuk Magyarországról a magyar államhatár jogszabályi feltételeknek meg nem felelő módon történő átlépésével egy másik tagállam területére, az uniós jogban meghatározott beutazási feltételek hiányában történő továbbutazás volt. Magatartásuk ezért az államhatár jogszabályi rendelkezések megszegésével történő átlépését valószínűsította meg, illetve erre irányult, ezért az ehhez történő segítségnyújtás megvalósítja az embercsempészás elkövetési magatartását.

[114] 9. A felülvizsgálati indítványt előterjesztő védő indítványozta, hogy amennyiben a Kúria az európai jogot „másképp értelmezné”, kezdeményezzen előzetes döntéshozatali eljárást.

[115] A felülvizsgálati indítvány nem tartalmazza az Európai Unió Bíróságának feltenni indítványozott kérdést, és azt sem, hogy azt az európai jog mely szabályának értelmezését indítványozza.

[116] A felülvizsgálati indítvány érintett 1. pontja arra vonatkozik, hogy a védő álláspontja szerint Magyarország elhagyása a schengeni belső határon nem lehet jogellenes cselekmény. Az érintett rész tartalmazza az Utv. 16. §-ára történő hivatkozást, a Schengeni Kódex 2. cikk 10.-11. pontjában meghatározott definíciókat (melyekre úgy utal, hogy ezek fogalommeghatározások, nem pedig előírások), valamint az Emberi Jogok Európai Egyezménye 4. számú Kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikk (2) bekezdését (amely nem az Európai Unió joga). A hivatkozott rész emellett a Btk. 353. § (1) bekezdését tartalmazza azzal összefüggésben, hogy a határátlépés jogellenessége hiányzik, mert Magyarország elhagyása önmagában nem büntetendő cselekmény.

[117] A megjelölt részben található jogszabályok közül egyedül a Schengeni Kódex 2. cikk 10. és 11. pontja tekinthető az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 267. cikk hatálya alá tartozó kérdés alapjául szolgáló jogkérdésnek. A Schengeni Határ-ellenőrzési Kódex létrehozásáról szóló 562/2006/EK rendelet 2. cikk a 10. pontban tartalmazza a határforgalom ellenőrzés fogalmát. Eszerint „határforgalom-ellenőrzés”: a határátkelőhelyeken végzett ellenőrzés annak megállapítására, hogy a személyek, beleértve az azok birtokában lévő közlekedési eszközöket és tárgyakat, beléptethetőek-e a tagállamok területére, illetve elhagyhatják-e azt. A hivatkozott rendelet 2. cikk 11. pontja értelmében pedig a „határőrizet”: a határok őrizete a határátkelőhelyek között, valamint a határátkelőhelyeknek a hivatalos nyilvántartási időn túli őrizete, a határforgalom-ellenőrzés megkerülésének megakadályozása érdekében. A megjelölt két értelmező rendelkezés a Kúria felülvizsgálati eljárásában nem került alkalmazásra, a kérdésfeltevással érinteni kívánt európai jogi szabályokat pedig az előzetes döntéshozatal kezdeményezésére irányuló indítvány nem jelöl meg.

[118] A Kúria figyelembe vette, hogy a korábbi gyakorlatára történő hivatkozás okán az előzetes döntés meghozatalára irányuló kezdeményezés esetleg az EBH 2013.B.14. számon közzétett döntésre, a Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény 27. cikkére vonatkozna, azonban – a korábbi döntésben foglaltak helyessége fenntartása mellett – a Kúria annak vizsgálata során, hogy a jelen ügy tényállásában szereplő, Magyarország területéről a belső határnak minősülő, Osztrák Köztársasággal közös határ átlépésére irányuló magatartás Magyarország államhatárának engedély nélkül vagy meg nem engedett módon történő átlépésének minősül a vádiratban szereplő harmadik országbeli személyek vonatkozásában, a Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény 27. cikkét nem alkalmazta, így

annak értelmezésére nem volt szükség. A Kúria a hivatkozott Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény 27. cikkét csak abban az összefüggésben értelmezte, hogy annak a magyar Btk. 353. §-ában foglalt szabályozás megfelel-e, mivel a szabályozás létrehozására a szerződő felek kötelezettséget vállaltak. A Kúria megállapította, hogy az ilyen nemzeti szabályozás – jelen esetben a vagyoni haszonszerzés végett elkövetett embercsempészség magyar Büntető Törvénykönyv általi büntetendővé nyilvánítása – azzal összhangban áll.

[119] Az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke értelmében az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik előzetes döntés meghozatalára a szerződések értelmezése, az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak érvényessége és értelmezése kérdésében. Ha egy tagállam bírósága előtt ilyen kérdés merül fel, és ez a bíróság úgy ítéli meg, hogy ítélete meghozatalához szükség van a kérdés eldöntésére, kérheti az Európai Unió Bíróságát, hogy hozzon ebben a kérdésben döntést. Ha egy tagállam olyan bírósága előtt folyamatban lévő ügyben merül fel ilyen kérdés, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, e bíróság köteles az Európai Unió Bíróságához fordulni. Ha egy tagállami bíróság előtt folyamatban lévő ügyben olyan kérdés merül fel, amely valamely fogva tartott személyt érint, az Európai Unió Bírósága a lehető legrövidebb időn belül határoz.

[120] A védő felülvizsgálati indítványában az előzetes döntéshozatal kezdeményezését kérte, de az indítvány sem az értelmezni kívánt európai jogi aktust, sem pedig az értelmezéssel kapcsolatos kérdést nem tartalmazza, így az legfeljebb az előzetes döntéshozatal Kúria általi hivatalból történő kezdeményezésre irányulhat. A Kúria hivatalból azonban nem tartott indokoltnak előzetes döntés meghozatalára irányuló előterjesztést, mivel döntésének meghozatala során a releváns jogszabályokat értékelve nem állapított meg olyan kérdést, amelyben előzetes döntés meghozatala lenne szükséges.

[121] A Kúria figyelemmel volt az ún. CILFIT-ügyben megállapított kritériumokra, többek között arra, hogy a (jelenleg EUMSZ 267. cikk (3) bekezdésben) „említett bíróságok annak a kérdésnek az eldöntése tekintetében, hogy a közösségi joggal összefüggő kérdés megválaszolása szükséges-e az előttük fekvő ügy eldöntéséhez vagy sem, ugyanolyan diszkrécióval rendelkeznek, mint a többi bíróság. Amennyiben tehát úgy ítélik meg, hogy a felmerülő kérdés az ügy eldöntése szempontjából nem releváns, azaz a válasz – bármi legyen is az – semmilyen módon nem befolyásolja a végső döntést, nem kötelesek a kérdést az európai bíróság elé tární” (C-283/81., Srl. CILFIT and Lanificio di GavardoSpa kontra Ministry of Health).

[122] A Kúria figyelemmel volt az Alkotmánybíróság által a 26/2020.(XII. 2.) AB határozatban kifejtett álláspontra is. A hivatkozott határozat V. pontjában foglaltakkal összhangban a Kúria megállapította, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik részjogosítványa, a törvényes bíróhoz való jog jelen esetben nem sérülhet, mivel az előzetes döntés meghozatala az ügy érdemi eldöntésének nem feltétele, ezért az ügyben eljárni jogosult és köteles törvényes bíróság a Kúria. A Kúria figyelemmel volt az Alkotmánybíróság által megállapított azon kritériumra is, hogy az utolsó fokon eljáró bíróság az előzetes döntéshozatali kérelem tárgyában hozott döntése esetében az indokolási kötelezettségnek e tekintetben különös súlya van, ezért azt jelen végzés tartalmazza.

[123] Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése szakjogi kérdés, ugyanakkor az Alkotmánybíróság 11/2020.(VI. 3.) AB határozatban megfogalmazott alkotmányos követelményre figyelemmel a bíróság európai uniós jogi érintettség hiányában a magyar jog alkalmazását nem mellőzheti. Az alkalmazandó jog kérdésében a bíróság feladata a döntés. Az eljáró bíróság az előzetes döntéshozatali kérelem tárgyában indokolt döntést köteles hozni,

ugyanakkor nem köteles az előzetes döntéshozatali eljárást automatikusan kezdeményezni. Az eljáró bíróság, amennyiben a CILFIT-ügyben kidolgozott kritériumok valamely esete fennáll az ügyben, és ennek indokát adja a döntésben, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme nélkül juthat arra az álláspontra, hogy nem kezdeményez előzetes döntéshozatali eljárást {26/2020.(XII. 2.) AB határozat [30] bekezdés}.

[124] A Kúria a hivatkozott 26/2020.(XII. 2.) AB határozat [33]-[34] bekezdésében foglaltakat figyelembe véve, részletesen megvizsgálta az indítványozónak azt a kérelmét, hogy kezdeményezzen előzetes döntéshozatali eljárást az Európai Unió Bírósága előtt, azt azonban nem látta szükségesnek. A Kúria elsődlegesen azért nem látta szükségesnek az előzetes döntés meghozatala kezdeményezését, mert ez irányban a felülvizsgálati indítvány előterjesztője sem az értelmezendő, az ügy eldöntésekor alkalmazandó európai uniós jogot, sem pedig az értelmezés tárgyát nem határozta meg. A Kúria ugyanakkor gondosan vizsgálta azt, hogy valamely alkalmazandó európai uniós jog tekintetében előzetes döntés meghozatala szükséges-e: beazonosította a jelen döntés meghozatala során alkalmazandó jogszabályokat, és az alapján úgy ítélte meg, hogy a döntés meghozatala nem igényli előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését.

[125] 10. A felülvizsgálati indítvány a bűnösség törvénysértő megállapítását arra is alapozta, hogy a megállapított tényállás részbeni hiányosságai, illetve a megállapított vagy megállapítani elmulasztott tények alapján a terhelt bűnössége nem állapítható meg. Hivatkozott arra, hogy a már Magyarországra belépett, vádbeli tényállásban szereplő személyek humanitárius tartózkodási engedélyt kaptak, ez pedig kizárja a határátlépés illegális voltát, továbbá nem vizsgálta egyik hatóság sem, hogy a kihallgatásukat követően menekült státuszuk elismerésre került-e, pedig ez az embercsempészés bűncselekményét kizárja.

[126] A Kúria utal arra, hogy felülvizsgálati eljárásban a jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás figyelembevételével bírálendő el, a tényállás pedig nem tartalmazza azt, hogy az érintett személyek menekült státuszt élveztek volna a cselekmény elkövetésekor. Az esetleges humanitárius tartózkodási engedély csak az érintett befogadó állam területén való tartózkodás tekintetében szünteti meg a jogellenességet, ugyanakkor az ismertetett jogszabályok alapján törvényi feltételek hiányában az államhatár átlépését nem teszi jogszerűvé. Annak kifogásolása, hogy elmaradt a menekült státusszal kapcsolatos bizonyítás, a tényállás meg nem engedett támadásának minősül és így e részében a felülvizsgálat kizárt.

[127] 11.) A védő vitatta, hogy a II. rendű terhelt magatartásának bűnsegédi szándékerősítő hatása volt, és hivatkozott arra is, hogy a II. rendű terhelt magatartása, mivel már befejezett cselekményhez kapcsolódik, nem lehet bűnsegédi magatartás, hanem csak bűnpártolás.

[128] A Kúria ezzel kapcsolatosan a következőkre mutat rá:

– Jelen határozatban korábban már kifejtetésre került, hogy a Btk. 353. § (1) bekezdésében szabályozott embercsempészés egy bűnsegédi magatartás sui generis önálló tettesi magatartássá nyilvánítása, ezért annak az államhatárt átlépő más személy magatartásához kell kapcsolódnia. Az embercsempészés elkövetőjének az államhatárt a jogszabályi rendelkezések megszegésével átlépő személynek kell segítséget nyújtania, ezért magatartásának az ilyen személyhez kapcsolódó, korábban részletezett akár pszichikai, akár fizikai segítségnyújtásban kell megtestesülnie. A törvényi tényállás sajátossága folytán az embercsempészés tettesének segítséget nyújtó személy is tettes, mivel az illegális határátlépéshez segítséget nyújtó személynek ezen tények tudatában történő segítségnyújtás ugyancsak önállóan megvalósítja a törvényi tényállást, így a cselekmény nem részesi, hanem tettesi magatartás. A felülvizsgálati indítványban foglaltakkal ellentétben az eljáró bíróságok a II. rendű terhelt bűnösségét a helyes jogértelmezésnek megfelelően nem bűnsegédként, hanem társtettesként elkövetett

embercsempészes büntetében állapították meg. A II. rendű terhelt tényállásban rögzített elkövetési magatartása megfelel az embercsempészes törvényi tényállásában írt elkövetési magatartásnak, és az – az ugyancsak tettesi magatartást kifejtő – más személyekhez kapcsolódó, közös tudati tartalom alapján került megállapításra.

– Az embercsempészes bűncselekményét mindaddig el lehet követni, amíg az államhatár más által jogszabályi rendelkezések megszegésével történő átlépése nem fejeződik be, ideértve az esetleges határátlépést követően egy további határ átlépését is. A II. rendű terhelt tényállásban szabályozott magatartása részben a külső határ átlépésében segítséget nyújtó személyek magatartásához nyújtott segítségben, részben pedig a külső határt illegálisan átlépő személyek tovább utaztatása megszervezésében nyilvánult meg és egy újabb államhatár jogszabályi rendelkezések megszegésével történő átlépéséhez nyújtott segítségre irányult. A II. rendű terhelt cselekvőségének azon része, amely a Budapesten elszállásolt, külső határt egyébiránt jogszabálysértő módon átlépő harmadik országbeli személyek tovább utaztatásához nyújtott segítségben nyilvánult meg, egyértelműen még a következő államhatár átlépése előtt került kifejtésre, így az a sui generis tettesi magatartás megállapítására alkalmas.

[129] A védő kifogásolta a bűnösség megállapításához szükséges releváns tények hiányát az ítéletben, amelyet elsősorban az elsőfokú ítélet 1. tényállási pontjában szereplő, meg nem állapítható tartamú telefonos kapcsolattartásban, illetve a 2. tényállási pontban megjelölt telefonbeszélgetés lebonyolításában, valamint a gépkocsival történő közlekedésben jelölt meg. Állította, hogy nem állapítható meg az, hogy az ő magatartása legalább szándékerősítő hatású lett volna a tettes részére.

[130] A bűnsegédi magatartás okozatossága tekintetében a felülvizsgálati indítvány érvelése hibás, a II. rendű terhelt nem bűnsegédként, hanem társtettesként követte el a cselekményt, a segítségnyújtásban megnyilvánuló sui generis tettesi magatartásának az államhatárt átlépő – illetve az őket segítő más – személyek tevékenységéhez kellett kapcsolódni. A védő által előadottak kizárólag pszichikai bűnsegéd esetén értelmezhetők, a II. rendű terhelt magatartása pedig az államhatárt jogellenesen átlépő személyek tekintetében fizikai bűnsegédi magatartásnak minősül (amelyet a tényállás sui generis tettesi magatartásként értékel). A határátlépés és szállítás szervezésében, lebonyolításában való közreműködés, a szállítás lebonyolítása, a szervezés telefonbeszélgetésben való megnyilvánulása, továbbá az elszállásolt illegális határátlépőknek az újabb határ átlépésére irányuló jogellenes magatartásához nyújtott segítség, a szállítás elősegítése az érintett személyek útba indításával olyan magatartás, amely az egyébként szabálysértést elkövető személyek magatartásához objektív módon járult hozzá, az tényleges segítség nyújtását jelentette, amelyet az érintettek észleltek. A segítségnyújtás tényével kapcsolatos tudattartalomnak az embercsempészes bűncselekményét tettesként megvalósító személynél kell fennállnia. A védő hivatkozott részben a bűnszervezettel kapcsolatban a II. rendű terhelt ezzel kapcsolatos tudattartalmának hiányára is, azonban az irányadó ítéleti tényállás tartalmazza azokat a ténymegállapításokat, amelyek alapján a szándékra és a célzatra jogkövetkeztetés levonható, ezért az törvényes.

[131] A büntetőeljárás törvény rendelkezéseire figyelemmel a történeti tényállás része a másodfokú bíróság által a tényállás megalapozottá tétele keretében megállapított tény is [Be. 593. § (3) bekezdés].

[132] A másodfokú bíróság ítélete [37] bekezdésében a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja szerint az iratok tartalma alapján az ítélet részbeni megalapozatlanságát kiküszöbölve kiegészítette a 4. és 5. tényállási pontokat azzal, hogy a bűnszervezet által csempészett személyeknek a Németországba történő szállításuk ellenértékeként fejenként 350 Eurót kellett kifizetniük, amelyet az 5. pontban írt cselekménynél indulás előtt egy Juszej nevű személy szedett be tőlük. A Kúria ugyanakkor a másodfokú bíróság ítéletének [40] bekezdésében foglaltakat nem tudati tény megállapításaként, hanem jogkövetkeztetésként vette figyelembe,

mivel az kizárólag a törvényi fogalmat tartalmazza (a cselekmények elkövetésében az I. és II. rendű terhelt rendszeres haszonszerzési célzattal vettek részt).

[133] Az elsőfokú bíróság ítéleti tényállásának [9]-[16] bekezdésében ugyanakkor olyan külső és belső (tudati) tényeket rögzített, amelyből egyértelműen megállapítható a II. rendű terhelt elkövetéskor fennálló tudattartalma, és abból helyes jogkövetkeztetés vonható le az embercsempészéshez megkívánt tudattartalomra. Ugyanez állapítható meg az elsőfokú bíróság ítéletének [22], [26], [31]-[32], [37], [41] bekezdése, valamint a másodfokú bíróság ítélete [33] bekezdésében foglaltak alapján.

[134] A Kúria gyakorlata szerint, ha a tényállás valamely rendelkezés ténybeli alapját nem rögzíti, vagy az önmagában kétértelmű, vagy a tényállás és a rendelkező rész (jogkövetkeztetés) eltérő, akkor a sérelem anyagi jogi (BH 2014.13.). Jelen esetben azonban ez nem állapítható meg, a II. rendű terhelt tekintetében a tényállás mind a bűnösség, mind pedig a minősítés – így a felülvizsgálati indítványban sérelmezett üzletszerűség – megállapításának alapjait egyértelműen tartalmazza.

[135] A Btk. 353. § (3) bekezdés d) pontja szerint a büntetés 2 évtől 8 évig terjedő szabadságvesztés, ha az embercsempészt üzletszerűen követik el.

[136] A Btk. 459. § 28. pontja szerint üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik.

[137] A felülvizsgálati indítvány alapján a felülvizsgálati ok vizsgálatát a jogerős tényállásban megállapított cselekmény alapján kell elvégezni, a hivatkozott anyagi jogi jogszabály megsértését ezen tényállás alapján kell megítélni (BH 2021.280.). Az irányadó jogerős tényállásban, különösen a másodfokú ítélet [37] bekezdésében foglaltak alapján megállapítható, hogy a II. rendű terhelt a cselekményét a 4. és 5. tényállási pontban írtakra figyelemmel, rendszeres haszonszerzési célból követte el. A megszerzett haszon nagysága az üzletszerűség megállapítása szempontjából jelentőséggel nem bír.

[138] Mindezekre figyelemmel a felülvizsgálati indítvány a II. rendű terhelt bűnösségének törvénysértő megállapítását, valamint a cselekmény üzletszerűség hiánya miatti törvénysértő minősítést sérelmező részében alaptalan.

[139] **IV.** A Kúria a fentebb kifejtettekre tekintettel, a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsulésen, a Be. 655. § (2) bekezdése szerinti összetételű tanácsban a II. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt nem kizárt részében elbírált és – arra is figyelemmel, hogy a Be. 649. § (2) bekezdésében foglalt egyéb felülvizsgálati okot nem állapított meg – a felülvizsgálati indítvánnyal támadott Bajai Járásbíróság 12.B.202/2020/228. számú és a Kecskeméti Törvényszék mint másodfokú bíróság 12.Bf.466/2022/18. számú ítéletét a Be. 662. § (1) bekezdése alapján nem ügydöntő végzésével hatályában fenntartotta, mert a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt.

[140] A Kúria végzése ellen a Be. 6. § (4) bekezdése alapján fellebbezésnek, a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja szerint pedig felülvizsgálatnak nincs helye.

[141] A Be. 652. § (6) bekezdése kimondja, minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul.

[142] A Be. 650. § (7) bekezdése szerint felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be.

[143] A Be. 656. § (4) bekezdése szerint az ugyanazon jogosult által ismételtén előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételtén előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2024. szeptember 17.

Dr. Domonyai Alexa s.k. a tanács elnöke, Dr. Schmidt Péter s.k. előadó bíró, Dr. Gimesi Ágnes s.k. bíró, Dr. Kardos Andrea s.k. bíró, Dr. Tuba István Krisztián s.k. bíró